

Sygn. akt II CSK 111/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa M. W. poprzednio M.

przeciwko A. M.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie o zapłatę oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 23 września 2015 r.

Powyższe orzeczenie w części oddalającej apelację i rozstrzygającej o kosztach procesu zaskarżył skargą kasacyjną pozwany, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., gdyż uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest skrótowe przez co uniemożliwia należyte prześledzenie procesu wnioskowania Sądu, a więc i kontrolę poprawności tego orzeczenia;

2. art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. i 391 § 1 k.p.c., gdyż Sąd w zaskarżonym wyroku nie wypowiada się co do zarzutów pozwanego podniesionych wcześniej przez niego w apelacji, doprowadzając w ten sposób do nienależytego rozpoznania sprawy;

3. art. 386 § 6 k.p.c., gdyż Sąd Apelacyjny nie wykonał wskazania co do dalszego postępowania Sądu Najwyższego w zakresie uzupełnienia materiału dowodowego, sprawdzenia i wyjaśnienia powstałych wątpliwości na gruncie stanu faktycznego sprawy, co skutkuje de facto rozstrzygnięciem sprawy w oparciu o niepełny bądź nieprawidłowo ustalony stan faktyczny;

4. art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w P. bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane.

We wnioskach pozwany domagał się uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako, że jest ona oczywiście uzasadniona. Już bowiem na pierwszy rzut oka widać, że zalecenia Sądu Najwyższego nie zostały uszanowane i Sąd nie rozwiązał wątpliwości co do stanu faktycznego wskazanych właśnie w wyroku tego Sądu. Zasadą jest natomiast to, że nigdy nie można mówić o prawidłowym wyroku, gdy opiera się on na niewłaściwie ustalonym stanie faktycznym sprawy. Ponadto skoro Sąd nie wypowiedział się co do zarzutów apelacji pozwanego to de facto nie rozpoznał sprawy w jej granicach i uniemożliwił pozwanemu realizację swoich praw procesowych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, nie publ.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik pozwanego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Uzasadniając oczywistą zasadność skargi kasacyjnej pełnomocnik wskazał na naruszenie wymienionych powyżej przepisów oraz fakt niepoczynienia przez Sąd drugiej instancji odpowiednich ustaleń faktycznych.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Wywód, zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Skarżący położył nacisk na fakt niezastosowania się przez Sąd Apelacyjny do wskazań Sądu Najwyższego zawartych w poprzednim wyroku, a obowiązek taki wynika z art. 386 § 6 k.p.c. Tymczasem, w przypadku, gdy wyrok uchylany jest przez Sąd Najwyższy, a sprawa przekazywana do ponownego rozpoznania, nie ma zastosowania art. 386 § 6 k.p.c. Przepis ten dotyczy bowiem postępowania apelacyjnego. W postępowaniu kasacyjnym zastosowanie ma art. 398²⁰ k.p.c. Analiza obu norm prowadzi do wniosku, że różnią się one w istotny sposób. Nie można też pominąć okoliczności, że Sąd Apelacyjny poprzednio rozpoznający sprawę, wydał wyrok reformatoryjny. Z kolei Sąd odwoławczy w zaskarżonym wyroku oddalił apelację. Stąd wywód Sądu Najwyższego w poprzedniej sprawie, stracił na aktualności. Natomiast w takiej sytuacji Sąd ad quem miał możliwość skorzystania ze skrótovej formy czynienia ustaleń faktycznych, odwołując się do tych, które poczynił Sąd pierwszej instancji.

Wywód Sądu drugiej instancji prowadzi do wniosku, że w istocie zarzuty apelacyjne zostały rozpoznane. Ogólna wypowiedź na temat różnych aspektów sprawy, poruszonych w treści apelacji, nie oznacza, że pominięto poszczególne zarzuty.

Nie można też tracić z pola widzenia, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., co do zasady podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując, w przedmiotowej skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 i 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

jw

l.n